

**ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У
СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ**

Денис Олександрович КОШИКОВ,

*кандидат юридичних наук, старший
викладач кафедри поліцейської
діяльності та публічного
адміністрування факультету № 3
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Як держава не може існувати без населення, що проживає на її території, так само для неї життєво необхідно забезпечувати функціонування власного економічного сектору, адже від нього залежить не тільки рівень життя населення країни, а також роль і місце останньої на міжнародній арені. Економічний сектор держави є основою для її внутрішньо-економічної та зовнішньоекономічної діяльності, від нього залежить розвиток держави, суспільний прогрес та її місце серед інших країн світу.

Історично склалось, що чим потужніше економіка країни тим більшою є її авторитет, вона може диктувати власні умови, а її підтримкою прагнуть залучитись менш розвинені країни та міжнародні інституції. Обрання європейського вектору розвитку відкрило для України нові можливості та перспективи, а політичні події останніх років (анексія Автономної Республіки Крим, проведення Операції об'єднаних сил тощо) деструктивно вплинули на економічний потенціал України. За таких умов питання захисту і забезпечення економічної безпеки держави набуває нової актуальності з урахуванням сучасних реалій, існуючих загроз і встановлених пріоритетів.

Відповідно до ч. 4 ст. 3 Закону України «Про національну безпеку України» «державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, кібербезпеки України тощо» [1]. Аналіз зазначеної норми дає можливість зробити наступні висновки: по-перше, економічна безпека держави є невід'ємною складовою національної безпеки; по-друге, забезпечення економічної безпеки є завданням самої держави; по-третє, важливу роль у забезпеченні економічної безпеки відіграє визначення державної політики в сфері національної безпеки та оборони. Зі свого боку економічна безпека – це «стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі і характеризує здатність національної економіки до сталого та збалансованого зростання» [2].

Економічна безпека є узагальнюючою категорією щодо інших видів безпеки – виробничої, демографічної, енергетичної, зовнішньоекономічної, інвестиційно-інноваційної, макроекономічної, продовольчої, соціальної та фінансової. Наявність множинності складових економічної безпеки свідчить про широкий суб'єктний склад для забезпечення першої, насамперед центральних органів виконавчої влади як от: Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України; Міністерство енергетики та захисту довкілля України; Міністерство інфраструктури України; Міністерство соціальної політики України; Міністерство фінансів України. Також слід акцентувати увагу на відсутності спеціалізованого нормативно-правового акту, що містить комплекс заходів спрямованих на забезпечення економічної безпеки, натомість вони знаходять своє відображення в Стратегії національної безпеки України затвердженій указом Президента України від 26.05.2015 № 287/2015 [3], разом із іншими заходами спрямованими на підвищення рівня національної безпеки, що не сприяє виробленню усталеної державної політики в окресленій сфері, а з урахуванням множинності суб'єктів її забезпечення суттєво ускладнює реалізацію закріплених положень зазначеної стратегії.

Не менш важливим, за вироблення комплексних заходів щодо забезпечення економічної безпеки, є зокрема чітка законодавча регламентація таких дій, встановлення переліку суб'єктів їх здійснення, легальне закріплення компетенції останніх тощо.

Зі свого боку зміст економічної безпеки, суб'єкти її забезпечення, національні інтереси – всі ці ознаки дають можливість віднести таку діяльність до публічної сфери, а отже норми, які регулюють таку діяльність притаманні публічній галузі адміністративного права. Зазначене підтверджується також тим, що сфера забезпечення економічної безпеки повністю охоплюється предметом адміністративного права який складається з: «1) суспільних відносин, що виникають у зв'язку із забезпеченням суб'єктами публічної адміністрації прав і свобод та законних інтересів приватних осіб у процесі надання

адміністративних послуг; 2) адміністративної діяльності суб'єктів публічної адміністрації щодо здійснення публічної управлінської (виконавчо-розпорядчої) діяльності» [4, с. 29]. Таким чином, розглядаючи сферу реалізації державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави в правовій площині треба зазначити, що значне місце в цій сфері займають адміністративно-правові відносини «регульовані адміністративно-правовими нормами суспільні відносини, що складаються у галузі державного управління та адміністративної охорони публічного правопорядку, один з учасників (або всі учасники) яких є носієм владних повноважень, а також суб'єктивних прав та юридичних обов'язків, які перебувають під охороною держави» [5, с. 193].

Приймаючи до уваги зазначені вище положення нормативно-правових актів і характеристику адміністративно-правових відносин які тягнуть до публічно-правової сфери можемо надати характеристику адміністративно-правовим відносинам у сфері реалізації державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави. Зокрема, останнім притаманні наступні ознаки: а) мають дуалістичну природу, оскільки є одночасно правовими та суспільними відносинами; б) виникають і розвиваються з метою забезпечення економічної безпеки держави; в) спрямовані на задоволення публічних інтересів; г) їх теоретичним підґрунтям є адміністративно-правова доктрина та теорія державного управління; і) обмежені виробничою, демографічною, енергетичною, зовнішньоекономічною, інвестиційно-інноваційною, макроекономічною, продовольчою, соціальною та фінансовою сферами; д) як правило виникнення, динаміка та припинення таких відносин відбувається на підставі норм адміністративного права, в тому числі тих, що регулюють функціонування сфери національної, зокрема економічної безпеки; е) їх учасники, один із яких наділений владними повноваженнями, мають взаємні права та обов'язки, причому якщо для одних (суб'єкту, що наділений владними повноваженнями) характерна наявність обов'язків, то інші переважно мають лише права; є) розвиваються за моделлю «влада - підпорядкування»; ж) регулюються за допомогою імперативного методу; з) для їх виникнення наявність згоди обох сторін непотрібна (достатньо ініціативи однієї з них).

Список використаних джерел:

1. Про національну безпеку України : закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.
2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13> (дата звернення: 30.11.2019).
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ

Президента України від 26.05.2015 № 287/2015. Офіційний вісник України. 2015. № 43. Ст. 1353.

4. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В.В. Галуцько, П.В. Діхтєвський, О.В. Кузьменко, С.Г. Стеценко та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

5. Харитоновна О. І. Адміністративно-правові відносини: концептуальні засади та правова природа: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2004. 435 с.